

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica Înălțării Sfintei Cruci

Răstignirea – realizare a picturului Giovanni Schiavonni. Se află pe peretele de sud al bisericii

Mântuiește Doamne, poporul Tău și binecuvintează moștenirea Ta; biruință binecredincioșilor creștini asupra celui potrivnic dăruiește și, cu Crucea Ta, păzește pe poporul Tău!
Troparul Înălțării Sfintei Cruci

Cu prilejul începerii noului an școlar, urăm mult succes tuturor copiilor și tinerilor din parohia noastră și le amintim că astăzi, în acest scop, la Sfânta Liturghie vom rosti rugăciuni speciale la care îi invităm cu drag.

Evangelia duminicii - Judecarea și Răstignirea lui Iisus

(Ioan XIX 6-11; 13-20; 25-28; 31-35)

6. Când L-au văzut deci arhierii și slujitorii au strigat, zicând: Răstignește-L! Răstignește-L! Zis-a lor Pilat: Luați-L voi și răstigniți-L, căci eu nu-I găsesc nici o vină.

7. Iudeii i-au răspuns: Noi avem lege și după legea noastră El trebuie să moară, că S-a făcut pe Sine Fiul al lui Dumnezeu.

8. Deci, când a auzit Pilat acest cuvânt, mai mult s-a temut.

9. Și a intrat iarăși în pretoriu și I-a zis lui Iisus: De unde ești Tu ? Iar Iisus nu i-a dat nici un răspuns.

10. Deci Pilat I-a zis: Mie nu-mi vorbești ? Nu știi că am putere să Te eliberez și putere am să Te răstignesc ?

11. Iisus a răspuns: N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus. De aceea cel ce M-a predat ție mai mare păcat are.

13. Deci Pilat, auzind cuvintele acestea, L-a dus afară pe Iisus și a șezut pe scaunul de judecată, în locul numit pardosit cu pietre, iar evreiește Gabbata.

14. Și era Vinerea Paștilor, cam la al șaselea ceas, și a zis Pilat iudeilor: Iată Împăratul vostru.

15. Deci au strigat aceia: Ia-L! Ia-L! Răstignește-L! Pilat le-a zis: Să răstignesc pe Împăratul vostru?

Arhierii au răspuns: nu avem împărat, decât pe Cezarul.

16. Atunci L-a predat lor ca să fie răstignit. Și ei L-au luat pe Iisus și L-au dus ca să fie răstignit.

17. Și ducându-și crucea, a ieșit la locul ce se cheamă al Căpățânii, care evreiește se zice Golgota,

18. Unde L-au răstignit, și împreună cu El pe alți doi, de o parte și de alta, iar în mijloc pe Iisus.

19. Iar Pilat a scris și titlu și l-a pus deasupra Crucii. Și era scris: *Iisus Nazarineanul, Împăratul iudeilor!*

20. Deci mulți dintre iudei au citit acest titlu, căci locul unde a fost răstignit Iisus era aproape de cetate. Și era scris evreiește, latinește și grecește.

25. Și stăteau, lângă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa, și Maria Magdalena.

26. Deci Iisus, văzând pe mama Sa și pe ucenicul pe care îl iubea stând alături, a zis mamei Sale: Femeie, iată fiul tău!

27. Apoi a zis ucenicului: Iată mama ta! Și din ceasul acela ucenicul a luat-o la sine.

28. După aceea, știind Iisus că toate s-au săvârșit acum, ca să se împlinescă Scriptura, a zis: Mi-e sete.

31. Deci iudeii, fiind că era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierile picioarelor și să-i ridice.

32. Deci au venit ostașii și au zdrobit fluierile celui dintâi și ale celuiilalt, care era răstignit împreună cu el.

33. Dar venind la Iisus, dacă au văzut că deja murise, nu I-au zdrobit fluierile.

34. Ci unul dintre ostași cu sulita a împuns coasta Lui și îndată a ieșit sânge și apă.

35. Și cel ce a văzut a mărturisit și mărturia lui e adevărată.

Cuvânt de folos la Evanghelia zilei

- Sfântul Ioan Gură de Aur -

În timpul judecății și patimilor lui Hristos, nimeni nu dezaproba cele făptuite, ci dimpotrivă toți le încuviințau, toți la fel Îl batjocoreau, ca pe un îngâmfat, ca pe un înșelător și amăgitor Care nu putea face ce spusese. Așa Îl ocărau; dar El tăcea, dându-ne nouă cele mai mari leacuri ale răbdării. Dar noi, când suntem ocărăți suntem cruzi și nemiloși; dacă ne supără cineva, nu-l suferim; dacă ne ocărăște, ne sălbăticim mai rău ca fiarele, noi care patimile Domnului în fiecare zi.

Ucenicul L-a vândut pe Domnul; ceilalți ucenici L-au părăsit și au fugit; cei cărora le-a făcut bine L-au scuipat; sluga arhiereului L-a pălmuit; ostașii L-au lovit cu palmele; cei ce erau de față își băteau joc de El și-L ocărau; tâlharii îl învinuiau, iar El către nimeni n-a scos nici un cuvânt, ci cu tăcerea i-a biruit pe toți, învățându-te cu fapta că de vei îndura cu blândețe totul vei birui pe toți cei ce-ți fac rău și toți se vor minuna de tine. Întra-adevăr, mai minunat lucru este să vezi un om ocărât, care nu face nici o mișcare de împotrivire, decât unul care nu lasă să fie doborât de lovituri și de izbituri.

-Dar cum e cu puțință să nu faci nici o mișcare de împotrivire când ești ocărât? aș putea fi întrebat.

-Te-a ocărât? Fă-ți semnul crucii! Amintește-ți de toate cele petrecute în timpul patimilor Domnului și toată durerea ți se stinge. Nu te gândeai numai că te-a ocărât, ci gândește-te și la binele ce ți l-a făcut cel ce te-a ocărât; și îndată te vei liniști. Dar, mai bine spus, gândește-te la frica de Dumnezeu și îndată vei fi măsurat și blând.

Din sinaxarul săptămânii

În ziua de *14 septembrie*, Biserica Ortodoxă prăznuiește *Înălțarea Sfintei Cruci*. În anul 326, Cinstita Cruce a fost găsită de Sfânta Elena, mama împăratului Constantin, în Ierusalim alături de alte două cruci. Dar neștiind care ar fi fost Crucea lui Hristos, s-a întâmplat în acea vreme că se ducea un mort la îngropare și atunci patriarhul Macarie a poruncit celor ce-l duceau să stea; Și se așezară crucile pe mortul acela câte una pe rând, iar când au pus Crucea lui Hristos, îndată mortul a înviat. După aflarea în chip miraculos a Sfintei Cruci, o parte a fost dusă la Constantinopol, iar restul a rămas în Ierusalim până în 614 când perșii, prădând Palestina, au luat și Crucea, la anul 628. Împăratul Eraclie, făcând o expediție împotriva lor, a recuperat-o și a adus-o la Constantinopol.

În ziua a *15-a a lunii septembrie*, este pomenit *Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, Mitropolitul Timișoarei*, care s-a născut pe la anul 1568, în orașul Raguza Dalmației, dintr-o familie de creștini valahi. Când avea 25 ani, tânărul Iacob (cum se numea din botez), este chemat de Hristos la sfânta nevoiță călugărească, în Mănăstirea Maicii Domnului din Ohrida. După cinci ani merge la Muntele Athos și intră în obștea Mănăstirii Pantocrator. Aici, după aspre osteneli duhovnicești, îmbracă schima (cin călugăresc) marelui și îngerescului chip sub numele de Iosif.

Patriarhul Constantinopolului l-a rânduit egumen la Mănăstirea Sfântului Ștefan din Adrianopol, timp de șase ani, iar apoi în Mănăstirea Cutlumuș din Athos. După ce formează numeroși fii duhovnicești, se retrage în liniște în preajma Mănăstirii Vatoped. Dar, răposând mitropolitul Timișoarei, este ales în locul lui Cuviosul Iosif Valahul, fiind hirotonit arhiereu în 1650.

În anul 1653, Sfântul Ierarh Iosif cel Nou se retrage la Mănăstirea Partoș, unde și-a petrecut ultimii ani din viață. În toamna lui 1656, trece la cele veșnice, fiind în vârstă de peste 85 de ani. Biserica Ortodoxă l-a canonizat la 7 octombrie 1956 și se face pomenirea lui la 15 septembrie.

Pe *20 septembrie*, Biserica serbează pe *Sfântul Mare Mucenic Eustatie* și soția sa *Teopista*, aristocrați romani. Înainte de botez el era mare căpitan de oști sub domnia lui Traian, cunoscut ca Plachidie, iar ea se numea Tatiana.

Într-o zi, pe când Plachidie era la vânătoare, a văzut un cerb cu o cruce strălucind ca soarele în mijlocul cornelor, și însuși chipul lui Hristos pe ea. Un glas i-a grăit: „Pentru ce mă gonești, Plachidie? Eu sunt Hristos. Mergi la unul din preoții mei creștini și îți va arăta calea pe care s-o urmezi”. Făcând ascultare, el a primit botezul, luând noul nume de Eustatie. Soția lui s-a botezat și ea, luând numele de Teopista și cei doi fii, numiți Agapie și Teopist.

Apoi, părăsind slava ostășească, a plecat cu familia sa către un loc îndepărtat, spre a trăi o smerită viață creștinească necunoscut de nimeni. Însă pe drum a fost dureros despărțit de familie de către tâlhari, fiare sălbatice și un râu învolburat. Primind această despărțire ca pe voia lui Dumnezeu, Eustatie a trăit în neclintită dăruire față de Hristos, ca simplu paznic la țarini într-un mic sat egiptean, vreme de cincisprezece ani. Apoi, când o năvălire barbară amenința imperiul, împăratul Traian și-a adus aminte de marele căpitan Plachidie și a trimis doi ofițeri să-l caute. Prin dumnezeiasca Pronie ei l-au găsit și l-au convins să se întoarcă în slujba ostășească. Astfel că el a adunat o oaste și a biruit pe barbari.

Pe drumul de întoarcere la Roma, Eustatie s-a reîntâlnit în chip minunat cu soția și copiii. Dar Adrian, noul împărat, i-a poruncit să jertfească idolilor spre a sărbători biruința. El însă, nevrând a se supune, a fost aruncat cu soția și copiii într-un bou de fier încins în foc. Fiind scoși după trei zile, deși morți, trupurile lor nu erau pārjolate. Astfel, bucuria lor pământească de a se reîntâlni după atâția ani de despărțire a fost urmată de veșnica bucurie de a fi primiți cu toții în ceruri ca sfinți mucenici pentru Hristos - alături de cei doi fii, care sunt și ei cinstiți de Biserică în această zi ca sfinți mucenici.

După: *Viețile Sfinților pe luna septembrie - Proloage, vol. I*

- ❖ **Cu adevărat bogat e cel fericit; cu adevărat respectat e cel învățat !**
- ❖ **Când te înalți prin învățătură, vei fi prețuit de toată lumea.**

Proverbe persane

Cum cinștim Sfânta Cruce ?

Crucea reprezintă semnul văzut al religiei creștine prin care noi mărturisim învățătura de credință pe care o facem în numele Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul, și Duhul Sfânt. Cinștirea și însemnarea cu semnul crucii sunt dovezi ale viețuirii noastre după învățătura Mântuitorului și a Bisericii Sale.

Cea mai însemnată formă de cinștire a Sfintei Cruci o constituie cele două sărbători mari dedicate ei: la 14 septembrie, *Înălțarea Sfintei Cruci*, care ne amintește de aflarea lemnului Crucii Răstignirii Mântuitorului și înălțarea în văzul credincioșilor și *Duminica a III-a din Postul Sfințelor Paști (Duminica Sfintei Cruci)*, așezată de Biserică din sec. al VIII-lea. În calendarul creștin, mai sunt menționate și alte sărbători mai mici, ce atestă însă rolul pe care Sf. Cruce l-a avut în mântuirea neamului omenesc: la 1 august, *Scoaterea Sfintei Cruci*, care amintește de eliberarea grecilor din robia saracinilor, cu ajutorul crucii, în vremea lui Manuel Comneanul (sec. al XII-lea) și la 7 mai, *Arătarea semnelor Sfintei Cruci la Ierusalim*, împăratului Constantin, în anul 351. La toate aceste sărbători, cântările de la sfintele slujbe ne îndeamnă să ne închinăm și să o cinștim cu evlavie, zicând: „Crucii Tale ne închinăm, Hristoase și Sfântă Învierea Ta o laudăm și o mărim”.

Până la venirea Mântuitorului Iisus Hristos, crucea era unealtă de tortură și de chin. Abia în Noul Testament, căpătând o nouă dimensiune, Crucea Domnului își relevă toate semnificațiile și lucrările ei arătate în chip simbolic și prin metafore în Vechiul Testament. Crucea reia astfel temele fundamentale ale Bibliei. Ea este pom al vieții (Facerea 3, 18), lemn al toiagului lui Moise din care a țâșnit apă, copacul sădit pe malul apelor curgătoare, lemnul de care este prins șarpele de aramă confecționat de Moise, scara lui Iacov). Pomul vieții simbolizează, la rândul lui, lemnul crucii, de unde expresia folosită de latini: *sacramentum ligni vitae*.

În Noul Testament, Crucea are mai multe semnificații: materială, spirituală, morală, eshatologică.

Semnificația materială cuprinde calitatea crucii de obiect sfânt, cinștit în cultul, viața și evlavia credincioșilor. Pe Cruce S-a răstignit Mântuitorul Hristos, izbăvind neamul omenesc din robia păcatului și sfințind acest obiect care până la El era socotit drept un instrument de ocară.

De aceea, Biserica a subliniat mereu puterea sfințitoare a Crucii, aceasta fiind așezată deasupra bisericilor, a caselor, la răspântiile de drumuri, pe Sfânta Masă din Altar. Crucea pe care este pictată Răstignirea Mântuitorului și care se găsește în spatele Sfântului Altar vrea să ne arate că Jertfa de pe ea se actualizează mereu până la sfârșitul veacurilor în cadrul Sfintei Liturghii. Bisericile ortodoxe și catolice au fost în general proiectate astfel încât să formeze pe pământ o cruce, grecească în Orient, latină în Occident.

Semnificația spirituală se referă la urmarea lui Hristos, care presupune lepădarea de omul cel vechi

supus păcatului și îmbrăcarea în omul cel nou împodobit cu virtutea (cf. Efeseni 4, 22-25).

Într-o altă ordine de idei, Sfântul Teofan Zăvorâtul, vorbește în lucrarea sa, *Viața lăuntrică*, de existența a trei feluri de cruce: *primele* sunt crucile exterioare, alcătuite din suferințe și necazuri și, în general, dintr-o nefericită soartă pământească; *a doua* categorie o reprezintă crucile interioare, născute din lupta cu patimile și cu poftetele, pentru a câștiga virtuțile; *a treia* categorie o constituie crucile harice (de duh și de har), care sunt primite prin totala încredințare în voia lui Dumnezeu.

Pentru creștinii ortodocși, cinștirea Sfintei Cruci este o componență esențială a vieții. Facerea semnelor Sf. Cruci corect și cu toată bunăcuviința este un act de cinștire a lui Dumnezeu și o mărturisire de credință. Unind cele trei degete (mare, arătător și mijlociu), care simbolizează Sfânta Treime, iar ultimele două (inelar și mic) fiind ținute în podul palmei, ceea ce ne aduce aminte de cele două firi ale Mântuitorului (umană și divină), creștinul ortodox se însemnează cu mâna dreaptă la frunte, zicând: „În numele Tatălui” (Creatorul lumii), se coboară la piept, zicând: „și al Fiului” (Întruparea Mântuitorului pentru mântuirea lumii), apoi se duce la brațul drept (Înălțarea la ceruri și șederea de-a dreapta Tatălui) și la brațul stâng, zicând: „și al Sfântului Duh” (Sfințitorul lumii), Amin.

Adevăratul creștin începe și sfârșește orice lucrare sau moment important din viața lui cu semnul Sf. Cruci, ca semn de biruință, ocrotire și mulțumire. Sf. Cruce rămâne așadar semnul de recunoaștere al creștinilor, simbol al iubirii lui Dumnezeu și al iertării păcatelor, armă asupra diavolului, mângâiere în necazuri și suferințe.

Vasilica

Semnificațiile onomastice ale săptămânii

Ariadna, Ariana – nume de origine pre-elenică, probabil asiatică; în mod curent, grecii considerau numele un derivat cu prefixul *ári-*, „prea, foarte” de la adj. (*h*)*agné*, „pură, sfântă”. Într-o altă ipoteză numele este interpretat ca fiind de origine sumeriană: *Ar-ri-an-de* „mama fecundă a furiei”.

Iosif – nume teoforic biblic, continuă vechiul ebraic *yosef*, „Dumnezeu să adauge”, probabil o contracție de la vb. *asof*, „a reuni” sau mai curând de la vb. *yasof*, „a adăuga”.

Nichita – nume augural de origine greacă, reproduce numele *Nikéatas*, un derivat de la elementul *nike-*, „victorie”.

Sofia, Sofian – nume devoțional și augural de origine greacă, atestat abia în epoca creștină, format de la subst. gr. *sóphia*, „înțelepciune”.

După: *Dicționarul enciclopedic al numelor de botez*

Învață din nenorocirea altora, pentru ca alții să nu învețe din nenorocirea ta.

Învățătorul are efect asupra eternității: nu se poate spune niciodată unde se oprește influența sa.

Henry Adam

Cronica parohială a săptămânii

- **Duminică 7.09.2003** s-a organizat la parohia noastră o amplă acțiune filantropică adresată copiilor care au primit taina Botezului în 20 iunie. Aceștia li s-au oferit ajutoare în îmbrăcăminte și alimente, fiind organizată o masă cu pachete și pentru familiile acestora. Mulțumim doamnelor Magda Țepoi, Anne-Marie Hrab, Carmen Vericeanu, Dorina Isopescu și celorlalte doamne, care s-au implicat în această lucrare ce completează fericit imaginea de "naș de caritate" pe care și-au asumat-o față de acești copii săraci.

- **Marți 9.09.2003** a poposit în parohia noastră Maria Teresa Candian, Director al Institutului secular "Santa Teresa del Bambino Gesu", din Lugano, Elveția.

Domnia sa s-a aflat în vizită la mai multe așezăminte bisericești din Moldova și a dorit să viziteze și parohia noastră, unde fusese la Hram, în ziua de "Duminica Tomii", anul trecut.

- **Sâmbătă 13.09.2003**, familia Beatrice și Florin Ștefănescu, pomenind pe mătușa lor Elena, au organizat

un prânz pentru câteva persoane sărace din parohia noastră, oferind și haine.

- În aceeași zi, familia Grădinaru Gheorghe ne-a invitat la sfințirea casei, după lucrările de reparații interioare.

Comemorări:

- Maria Baciuc, praznic de 9 zile, organizat la familia Boca, fiind decedată la începutul lunii septembrie în vârstă de 90 ani.
- Gheorghe Baltă, praznic la un an de la deces.

- De Înălțarea Sfintei Cruci, dimineața, la slujba Utreniei se face *Închinarea Sfintei Cruci* – o rugăciune specială, specifică acestei zile, după care Sfânta Cruce, împodobită de la Vecernie așa cum se vede în imagine, rămâne pe tetrapod timp de 8 zile pentru închinarea credincioșilor.

- În această zi se postește, fiind oprit chiar și consumul unor fructe, precum nucile sau strugurii ale căror semințe sunt dispuse în cruce.

Cugetări la început de an școlar

- ❖ Ți-e rușine să înveți? Nu ți-e rușine de această rușine?
- ❖ Nu poți învăța prea multe lucruri noi, dacă ascuți doar de tine însuși.
- ❖ Celor ce nu fac nimic, le este cel mai dificil să ia o vacanță.
- ❖ Învățătorul mediocru spune; cel bun explică; cel și mai bun demonstrează, dar cel mai bun inspiră.
- ❖ Oricare lucru pe care îl înveți îți va fi de trebuință cândva.
- ❖ Prețul omului nu se socotește în argint și aur: prețul omului e pe măsura instruirii sale.
- ❖ Sufletul crește în măsura în care îl umplem de învățătură.
- ❖ Când te afli în mijlocul proștilor, cruță-ți vremea; cu cei înțelepți, zăbovește fără teamă!
- ❖ Povața bătrânului e mai prețioasă decât norocul tânărului!
- ❖ Învățătorul fără faptă-i ca alina fără miere!
- ❖ Păzește-te de ignorantul care se crede învățat!
- ❖ E foarte neplăcută prietenia cu cel care nu are știință de ajuns.
- ❖ Din mintea pustie nu iese decât vorbă goală.

